INTERNATIONAL JOURNAL OF LAW: **"LAW AND WORLD"**
April 2021 (№17). Volume 7; Issue 3; Page No. 45-72
https://doi.org/10.36475/7.3.4
www.lawandworld.ge
ISSN: 2346-7916 (Print); ISSN: 2587-5043 (Online)

STATUS OF LLC SHAREHOLDER AND FORMS OF OBTAINING IT (Comparative-legal Analysis)

Ekaterina Pipia

PhD Candidate of Caucasus International University, Attorney

ABSTRACT

The status of the LLC shareholder characterizes the legal status of the shareholder, its legal relationship with other shareholders, the LLC itself, management of the LLC, and third parties. Although the legal status of LLC shareholder (its rights and obligations) is prescribed under Georgian law, issues related to its definition are still relevant, as Georgian legislation is limited to general regulation only, and Georgian case law and legal literature are also characterized by the scarcity of consideration of shareholder status.

The purpose of this article is to use comparative legal analysis to determine the essence of the status of the LLC shareholder, the grounds for its origin, and legal consequences. The article analyzes the concept of the status of the LLC shareholder, subjects of the status of the LLC shareholder, LLC share concept, the rights, and obligations connected to the status of the LLC shareholder, forms of receiving the status of the LLC shareholder and its period. Since the regulatory norms of Georgian LLC are the institute of logical synthesis created as a result of the reception of the norms of German law and the norms of US law, the article mainly provides a comparative analysis of the Georgian and German legal norms on the status of the LLC shareholder, as well as, to some extent, the US regulations.

KEYWORDS: Shareholder Status, Share of the Shareholder, Shareholder's Authority

INTRODUCTION

The status of LLC shareholder describes its legal condition, legal relation towards other shareholders, LLC, management of the LLC and third parties. Legal condition of the LLC shareholder (its rights and duties) is regulated under Georgian legislation. However, the issues connected to its description are still considerable, since the legislation is limited to only general regulation. The juditial practice and scientific literature is also characterized by lack of dicussions on the LLC shareholder status.

The purpose of the Article is to establish the essence of the LLC shareholder status, grounds of its origination and legal consequences using legal comparative analysis. The article analyses the following issues: the concept of the LLC shareholder status, the subjects of shareholding, the concept of the LLC share, obligations and duties connected to the shareholder status, forms of obtaining the shareholder status and the period of LLC shareholding.

Georgian norms regulating the LLC is an institute of the logical synthesis created by the reception of German legal norms and influence of American legal norms.[1] In this regard, this article basically contains comparative analysis of the Georgian and German legal norms on the LLC shareholder status and, also, to some extent, American legal norms.

1. LEGAL STATUS OF THE LLC SHAREHOLDER

Legal status of the LLC shareholder –is legal con-

1 See Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 126.

dition of LLC shareholder, which implies shareholding of the person in the LLC and the system of its rights and duties derived from the LLC shareholding. The LLC shareholding depends on a person's right of ownership of LLC share. A person becomes LLC shareholder on the basis of purchasing (obtaining) a share and only after this, person obtains the rights and duties related to this share.

1.1. Notion of the LLC Shareholder's Share

The precondition for obtaining the LLC shareholder status is to obtaing the ownership right on the LLC share. The person becomes an LLC shareholder on the basis of purchasing (obtaining) the share and only thereafter the purchaser of the share obtains the rights and duties connected to this share.

The concept of the LLC share is not comprehensively regulated under Georgian legislation. Pursuant to Paragraph 3, Article 44 of The Law of Georgia on Enterpreneurs, LLC share is a transferable right, which implies transferring the ownership right thereon from the one person to another.[2] The juditial practice defines the LLC share as **"a set of rights and responsibilities that a person has as a member of LLC."[3]**

LLC share by its legal nature is object of the ownership right.[4] In the sense of the law of things, it represents a property,[5] which is divided into things and intangible property. The LLC share comes under the latter category. The Civil Code defines intangible property as the claims and rights that may be transferred to other persons or that are intended either for bringing a material benefit to their possessor or for entitling the latter to claim something from other persons.[6] The LLC share falls within the category of rights and is not considered as a claim. Therefore, transfer of the ownership right on the share is subject to the rule on transferring the ownership and other similar rights to the right.[7]

Status of the LLC share owner grants the shareholder basic rights, from which the property rights are as follows: (1) the right to participate in the profit of the company, (2) right to receive proceeds of liquidation property, (3) in case of withdrawal or expulsion from the company, right to receive subsequent compensation,[8] (4) in case of decreasing the capital by the shareholders' resolution, the right to receive decreased capital. The non-property rights include: (1) right to participate in management of the company and (2) the right to receive the information.[9]

Shareholder's right on the share is an abstract good. Some property must stand behind the share for it to add economic value.[10] From an economic point of view, the shareholder's share is a portion of company's capital (including what the shareholder paid in exchange for the LLC share as a contribution). From the legal standpoint, LLC itself is the owner of LLC property and disposal thereof is carried out by the shareholders indirectly, by managing the LLC. Thus, juridically, the share shall be understood as art of participation in the company and not as a right to the portion of the LLC capital.

LLC share is an object of the civil turnover, which does not have material embodiment and represents unified and inseparable set of property and non-property rights and has a certain meaning, expressed in nominal value.[11] Respectively, the LLC share shall be discussed as subjective (participation) right of LLC shareholder, which in its content is a bearer of both property and non-property elements.

LLC comes into existence from the moment of registration at the entrepreneurial registry. Therefore, we shall consider that LLC share also comes into existence from the moment of LLC registration. Ownership right on the share is certified by the respective indication on the participation percentage of the shareholders in the extract from the entrepreneurial registry. It is noteworthy that the extract only certifies shareholder's participation in the LLC and does not constitute a security.[12]

2 Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 176.
3 Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 212; Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2001, #1, p. 5.
4 Article 30 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs directly indicates that the share is object of the ownership right.
5 This follows from Paragraph 1 of Article 170 of the Civil Code of Georgia.
6 Article 152 of the Civil Code of Georgia.
7 Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 11-20.
8 Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 180.
9 Ibid., p. 184.
10 Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 184.
11 Ilyushina, M., N. (2015). Transactions with Shares in the Authorized Capital of a Limited Liability Company, a Handbook. (2nd ed.). Moscow: RPA Ministry of Justice of Russia, p. 10.
12 Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the

1.2. Authority of the LLC Shareholder

Obtaining the ownership right on LLC share automatically grants LLC shareholder respective authority, which implies entire system of rights and duties of the LLC shareholder. These rights and duties may have different basis and nature.

The rights and duties of the LLC shareholder may exist by force of law or may derive from LLC statuse. They may be belonging to/imposed upon all shareholders equally or their holder may be specific shareholder or shareholders. As of today, Georgian legislation is limited by very general regulation, which gives the LLC shareholders freedom to widen the scope of statutory authorities.

As already mentioned, LLC shareholder rights can be classified as property and non-property rights.

The principal property right of the LLC shareholder is the right to receive dividend.[13] The right to receive a dividend is different from the right to claim it. The first one arises from the moment of becoming shareholder, and the second one – from the moment shareholders decide on distribution of the profits.[14] The ground for payment of dividends is an existence of profits in LLC and resolution of shareholders on payment of dividends.[15] In the presence of both of these preconditions, it is not permissible to refuse shareholder the request to issue a distributed profit in the form of a dividend.[16]

In case of termination of shareholder status by exit or exclusion, the right to compensation of the share value may arise. However the right to receive compensation does not initiate the company's obligation, to return the contribution carried out by the shareholder as the compensation for share.[17] Unlike the Law in force, the Draft Law determines that in case of withdrawal of the shareholder, the value of the withdrawing shareholder's shares is determined by the parties or by the independent auditor appointed by the parties or the court.[18] And when excluding the shareholder, the share shall be compensated in "fair value".[19]

LLC shareholders may resolve on reducing the chartered capital (including the resolution on returning the additional contribution[20]). In case of adopting the resolution on reducing the chartered capital, if shareholders do not otherwise agree, they have the right to receive a respective part of the reduced capital.

One of the most important property rights of the LLC shareholders is the right to receive the proceeds of liquidation. This right envisages distributing the remaining part of the property among the shareholders after covering claims of the creditors of the liquidated LLC, in accordance with their shares.[21]

The management and control rights of the LLC shareholders imply the right to call the general meeting of shareholders, the right to participate in the meeting of shareholders, the right to participate in the process of making decision on the meeting of shareholders (right to vote), the right to receive information and the right to review and receive the documentation.

In general, the LLC shareholder has the management right, which is carried out through the general meeting.[22] LLC shareholders have maximal discretion with regard to determining the competences of the general meeting, since they themselves determine the issues included in the competence of the general meeting.[23] Pursuant to the Draft Law, shareholders owning 5% of the share also have the right to call the shareholder meeting.[24]

LLC shareholder has the right to receive the information on activity of the company and the right to review the existing documentation in LLC.[25] Law on Entrepreneurs establishes the minimal standard of the shareholder's right to receive the information, the restriction of which is prohibited even if such agreement exist among shareholders.[26] This norm simultaneously

Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 272.

13 Paragraph 1 of Article 8 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.

14 Judgement №as-1328-1170-2010 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 6 June 2011.

15 Judgement №as-75-408-09 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 8 July 2009.

16 Judgement №as-1063-1018-2014 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 8 April 2015.

17 Ninidze, T. and Chanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 282.

18 Paragraph 5 of Article 146 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

19 Paragraph 8 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

20 Sub-paragraph "d" of Paragraph 6 of Article 9^1 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.

21 Paragraph 5 of Article 14 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.

22 Paragraph 1 of Article 47 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.

23 Paragraph 2 of Article 47 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Paragraph 4 of Article 38 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

24 Article 130 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

25 Paragraph 10 of Article 3 and Paragraph 4 of Article 46 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; In addition, see Judgement №as-243-228-2014 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 26 January 2015.

26 Judgement №as-31-28-2015 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 24 March 2015.

obligates the shareholder to be informed on the processes in the company, in order to avoid making the decision that are damaging to the company.[27]

The most important among obligations of the LLC shareholder is the obligation to make the contribution to the chartered capital. The term "chartered capital" indicates the amount of the capital determined by the shareholders agreement, in other words – initial or stated capital.[28] It is noteworthy that this term cannot be seen in the Law of Entrepreneurs anymore and instead the term "capital" is used.[29] Contribution is the important mechanism for formation of the company's capital. It, especially – chartered capital, has also the function of capital protection and is considered as "protected warranty fund".[30] In case of failing to make the contribution, the shareholder loses its share in the company.[31]

LLC shareholder as a party to multilateral transaction/agreement has the obligation of good faith.[32] LLC to some extent is considered as a category of obligatory law and has the character of legal relationship.[33] The contractual relationship exists between LLC shareholders and also between LLC itself and its shareholders, the basis of which is the transaction (charter) concluded by them.[34] Generally, good faith is an universal evaluative category of private law.[35] However the complete definition of the good faith cannot be found in Georgian law.[36] It is used as general provision, general obligation and, therefore, as a principal of the civil law. From this principal derive imperative rules, which shall be complied unconditionally.[37]

LLC shareholders are imposed by the fidutionary duties that include the duty of loyalty and the duty of care.[38] The shareholder's duty of care implies the duty of shareholder not to commit intentional unlawful acts or gross negligence against the company.[39] The shareholder's duty of loyalty – is subordination to the best interest of the company, in particular, the shareholder is prohibited to complete an activity that damages the company, its interests, property and joint/common interests of the shareholders.[40] The duty of loyalty includes in itself duty to account, duty to refrain from self-dealing, duty not to compete and duty of disclosure.[41]

In US, the fiduciary duties apply to the members and managers of the Limited Liability Company (LLC).[42] The mentioned duties include the duties of loyalty and care.[43] In addition, their activities are subject to the general obligation of good faith and fair dealing.[44] However, the status of fiduciary duties of the non-manager LLC member is problematic. There is an opinion that they are not subject to fiduciary duties and only general duties of good faith and fair dealing apply. Some US courts even believe that fiduciary duties

27 Judgement №1/1/543,4 of the Constitutional Court of Georgia dated 29 January 2014.

28 Makharoblishvili, G. (2014). Basic Structural Elements of a Joint Stock Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 55-129), Tbilisi: Meridian, p. 105.

29 Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 87.

30 Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 146.

31 Paragraph 7 of Article 3 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.

32 Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal of Comparative Law, 9, 1-14, p. 12.

33 Burduli, I. (2012). Commitment Obligation – Scale of the Majority and the Minority within Corporate law, on the Example of German Law. Justice and Law, 4 (35), 51-63, p. 51.

34 Migriauli, R. (2020). The Duty of Loyalty as a Standard of Shareholder Behavior in the Organizational Law (on the example of German Law). Georgian-German Journal of Comparative Law, 11, 20-25, p. 20.

35 Chanturia, L. (2017). Article 8. Subjects of Private Law. In the book Chanturia, L. (Ed.) Commentary on the Civil Code, Book I, General Provisions of the Civil Code (pp. 47-52). Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 50.

36 Vashakidze, G. (2007). Good Faith According to the Civil Code of Georgia – Abstraction or Current Law. Review of Georgian Law, 10 / 2007-1, 14-58, p. 38.

37 Khunashvili, N. (2016). The Principle of Good Faith in Contract Law. Tbilisi: Bona Causa, p. 91, p.49. (In Georgian).

38 Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal for Comparative Law, 9, 1-14, p. 13.

39 Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 155.

40 Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal for Comparative Law, 9, 1-14, p. 13.

41 Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 155-156.

42 In Georgian – Limited Liability Company.

43 ULLCA Sec. 409.

44 Gartenberg, E. and King, T. (2003). Fiduciary Duties in Partnerships and Limited Liability Companies under California Law. California Business Law Practitioner, 93-104, p. 102-103.

should be applied equally to all partners. However, the charter may limit fiduciary duties, but their extinguishment is inadmissible.[45]

In Germany, the duty of loyalty (Treupflicht), generally, obligates the shareholders not to damage the interests of the company and other shareholders through their actions.[46] Under German law, the majority's decision that disproportionately interferes with the membership of minority shareholders is voidable.[47] Thus, the duty of loyalty is directed to protect the interests of the minority of shareholders. According to the German legal literature, a shareholder's duty of loyalty includes the duty to act, to refrain from action, to obey, and to give consent.[48] It may also include a prohibition of competition for GmbH shareholders due to a prohibition to cause damage.[49]

In Germany, in addition to the duties listed above, the GmbH shareholder also has the duty to file a declaration of insolvency. In particular, if the company is insolvent or overindebted, and where there is no functioning representative body in the company (as defined in paragraph 2 of InsO §10), the shareholders are required to file an insolvency statement.[50]

The authority of the shareholder is mainly proportional to the amount of his share. It is in accordance with the percentage of its share participation that the receipt of dividends, the right to vote at the meeting, the right to request the convening of the meeting are determined.[51] However, according to the charter, some shares (shareholders) may be given pre-emptive rights as inherent rights of this share (so-called "privileged shares"). The law gives shareholders the right to change the standard of decision-making on the basis of the charter, in particular, to create an imbalance between the shareholders' right to vote and the volume of shares, but this must be specifically reflected in the charter.[52]

1.3. Subjects of LLC Shareholding

The prerequisite for the realization of the authority of the LLC shareholder upon the LLC share, as mentioned, is the legal status of the shareholder, which characterizes the legal state of the shareholder, his legal relationship with other shareholders, the LLC, the LLC management and third parties.

The shareholder is a member (participant) of the LLC, who has the rights and obligations towards the company provided by the legislation and the LLC charter.[53] The Draft Law sets out a general legislative definition of a shareholder, according to which a shareholder is a person who owns a share in an entrepreneurial company.[54] Accordingly, pursuant to the proposed wording, the status of a partner is related to the ownership of a share of the company.

Any natural person may have the status of a shareholder. In this case, the shareholder can be any person, regardless of his/her citizenship, gender, age, etc.[55] Among them, the holder of the status of a shareholder may be a minor whose rights and obligations under the membership are exercised by his/her legal representatives until he/she reaches full legal capacity.

The shareholder of the LLC can also be a legal entity. However, since the legal capacity of NNLE and LEPL is special and they can only carry out activities provided for in their founding documents or by law,[56] they may obtain the shareholder status only if this is permitted by their charter or law. In addition, the state, as a legal entity under private law,[57] may carry the LLC shareholder status. The principle of general capacity applies to the NNLE and, therefore, it can obtain the shareholder status in the LLC without special permission,[58] provided that this is not prohibited by its founding documents.

The legal founding which is not a legal entity, for instance, partnership or non-registered union, cannot have a status of LLC shareholder.[59] The reasoning for

---

45 Ibid.

46 Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 462-464, § 36, margin no. 23.

47 Ibid.

48 Migriauli, R. (2020). The Duty of Loyalty as a Standard of Shareholder Behavior in the Organizational Law (on the example of German Law). Georgian-German Journal of Comparative Law, 11, 20-25, p. 22.

49 Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 462-464, § 36, margin no. 23.

50 Ibid, p. 462, margin no. 22.

51 Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 212.

52 Ruling №as-31-28-2015 of the Chamber for Civil Cases of the Tbilisi Court of Appeals dated 26 September 2012; Todua, U. (2019). Law of Georgia on Entrepreneurs in Court Decisions. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 173.

53 Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 20.

54 Paragraph 1 of Article 8 of the Law on Entrepreneurs.

55 Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 21.

56 Article 25 of the Civil Code of Georgia.

57 Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 24.

58 Paragraph 2 of Article 25 of the Civil Code of Georgia; Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 23.

59 Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial

this is that they do not have organizational structure and in the legal relationship they participate through their members. In addition, establishment thereof can be carried out orally, which complicates identification of members and their rights and obligations.[60]

2. OBTAINING THE STATUS OF LLC SHAREHOLDER

Obtaining the status of LLC shareholder is done by acquiring the LLC share, which can be done in two basic ways: (1) initial acquisition of the LLC share, which can be done by participating in LLC incorporation process as a founder or after incorporation of the LLC by the transfer of the relevant share of the increased capital to a new shareholder;[61] (2) post-incorporation acquisition of the LLC share, namely, by inheritance, acquiring the share on the basis of contractual legal relationship and on the basis of reorganization,[62] also by division of the share in joint ownership of the spouses.[63]

2.1. Initial Acquisition of a Share

The future shareholder of a LLC – the founder – is the substantial part of the incorporation process. By signing the LLC charter, the founder expresses the will to establish an enterprise and with its participation carry out entrepreneurial activity. Participation as a founder and undertaking to make a contribution will automatically lead to future acquisition of the LLC share and, consequently, the status of a shareholder. Thus, the founders of the LLC, unlike "ordinary" shareholders, have additional rights and responsibilities, as well as joint liability for the establishment of the LLC and the obligations arising before its registration in the entrepreneurial registry.

Prior to the registration of the LLC, its founders, by adopting the charter, are obliged to form a company from the pre-company into a full-fledged, capable for rights and legally capable enterprise, which is completed by registration in the entrepreneurial registry. This includes meeting the registration requirements, as well as making contributions envisaged in the charter and the establishment of the governing bodies of the LLC.[64] Pre-company may conclude transactions.[65] The founders bear personal liability to its creditors as joint debtors, directly and proximately, with all their assets.[66] After registration in the entrepreneurial registry of the pre-company, the liability for the obligations arising from the action performed on its behalf is transferred to the registered entrepreneurial entity.[67]

In Germany, the company acquires legal capacity from the proper signature of the company's charter and acts not only for the relationship between the founders, but also for the relationship with third parties. Thus, transactions with third parties on behalf of the company are automatically considered a liability of the company and do not depend on the approval.[68]

The process of establishing an LLC in the US is subject to the control of the government only by formal preconditions, so the articles of association contain some important data necessary to meet the formal requirements of the company, including information about the founder of the LLC. However, being a founder in the US does not always mean gaining shareholder status after registration. It is the practice in the US to entrust the law firm to take necessary actions for registration, i.e. the company's future shareholder applies to a specific law firm to prepare the legal documentation required for the establishment of the company and to maintain relations with the state for company registration.[69] Therefore, the founder (incorporator) of the LLC may be a law firm or its employee who is not a future shareholder of the LLC. The founder formally incorporates an LLC, which is why founders in the US often have only formal status.[70]

Acquisition of shares during a capital increase mainly takes place when the chartered capital is not

Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 56.

60 Ibid., p. 57.

61 Burduli, I. (2019). Acquiring a Share in the Entrepreneurial Company in a Good Faith. Georgian-German Journal of Comparative Law, 2, 11-36, p. 26.

62 Ibid.

63 ikhonov, V., V. (2016). Share of LLC as an object of joint property of the spouses. http://lexandbusiness.ru/view-article.php?id=7949; Regarding the division of shares, see Ninidze, T. And Chanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 275.

64 Bakakuri, N., Gelter, M., Tsertsvadze, L. and Jugeli, G. (2019). Corporate Law, Handbook for Lawyers. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 56.

65 Ibid.

66 Paragraph 2 of Article 2 of the Law on Entrepreneurs.

67 Ibid.

68 Bakakuri, N., Gelter, M., Tsertsvadze, L. and Jugeli, G. (2019). Corporate Law, Handbook for Lawyers. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 57.

69 Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 110-111.

70 Ibid., p. 113.

sufficient to achieve the goals of the LLC and the shareholders make a decision at the general meeting to increase the capital. The LLC shareholders have the right to participate in the capital increase in proportion to their shares, by making the full amount of the relevant contributions to the capital within the time period set by the general meeting of shareholders. In case of full or partial non-use of this right by any of the shareholders, a new ratio of shareholders' shares may originate after the capital increase.[71]

In Germany, in order to increase the capital of a GmbH, the shareholders must decide not only to increase the capital themselves[72] but also to determine the circle of persons who are allowed to increase the capital.[73] To acquire new shares, the new shareholders must also be allowed access along with current shareholders.[74] Following the resolution of the shareholders, the acquirer will have to enter into share transfer agreements as a result of the capital increase, under which they will undertake the obligation to make a new contribution and other obligations related to GmbH shareholding.[75]

2.2. Post-incorporation Acquisition of a Share

As already mentioned, status of the LLC shareholder may be obtained also by acquisition of a share in the incorporated LLC. Post factum acquisition of the share may occur on the basis of purchase, gift, inheritance or joint ownership of the spouses.

Purchase and gifting the LLC share is drawn up in a form of the legal transaction act, which are subject to the Civil Code norms on validity of transactions. An agreement shall be concluded in writing. Though the legislation does not require notarization, but it is common practice to notarize such agreements by the parties. The grand chamber of the Supreme Court of Georgia interprets in one of its decisions that **"in order to transfer ownership of a shareholder's share (transferable right) to the acquirer, it is necessary to have a valid agreement or mutual will between the shareholders and registration of this right at the registry in accordance with the law"**.[76] The transfer of the right to share must be registered in the entrepreneurial registry for the shareholder to be considered as a legal owner of the share.

Although Georgian law reinforces the principle of free transferability of shares, when purchasing a share through a legal transaction, the acquirer must take into account whether there are any restrictions on the alienation of shares. Such restrictions may include, for example, the right of pre-emption by other shareholders, consent to the alienation of shares, and other restrictions provided for in the LLC charter.

Restrictions on the alienation of an LLC share may drive from the spouses' co-ownership of the shares.[77] In the joint ownership of the spouses, among other property, may be included the share of one of the spouses in the LLC, acquired during the registered marriage.[78] If one of the spouses is a shareholder of the LLC and the share was acquired during the registered marriage, he/she can sell this share only with the consent of the other spouse.[79] According to the Draft Law on Entrepreneurs, spouses act as co-shareholders, and the authority of the shareholder (share management) will be exercised by a jointly elected third person or one of the spouses.[80]

The LLC share can also be acquired through inheritance. In this case, additionally, the norms of inheritance law apply. The share of the deceased shareholder (decedent) as intangible property, based on intestacy or testamentary succession, is transferred in full to his/her heir(s).[81] The heirs are considered as shareholders of the LLC only from the moment of their registration as a shareholder of the LLC in the entrepreneurial registry and not from the actual acceptance of the inheritance.[82]

The issues of obtaining the shareholder status by the heirs shall be regulated in the charter of the company, where the will of the decedent regarding the shareholding of the heirs must be expressed. For ex-

71 Paragraph 2[1] of Article 46 of the Law on Entrepreneurs.

72 GmbHG § 53.

73 Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 433-434, § 35, margin no. 57.

74 GmbHG § 55 Abs. 2.

75 Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 433-434, § 35, margin no. 57.

76 Judgement №as-664-635-2016 of the Grand Chamber of Supreme Court of Georgia dated 02 March 2017.

77 Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 273.

78 Paragraph 1 of Article 1158 of the Civil Code.

79 Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2002, #2, p. 225.

80 Paragraph 2 of Article 31 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

81 Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 120.

82 Ibid.

ample, only a specific heir or heirs can become shareholders. In the case of several heirs – one of the heirs, as a representative of the group of heirs to exercise the rights of the shareholder.[83] Moreover, the charter must not indicate that only the testator heir may obtain the deceased shareholder's share and, consequently, membership in the company, as the Civil Code establishes the right of the heirs on intestacy to receive a compulsory share, which gives them equal shareholding rights.[84]

The LLC share can be acquired as a result of its reorganization. During the reorganization, the issue of transfer of obligations, as well as the transfer of property and non-property rights (including rights on share) to the reorganized legal entity, is resolved.[85] Reorganization can be done by transformation, merger and split-up.[86] Merger, for one's part, is possible by combination and takeover, and split-up by demerger or separation.[87] During the transformation, the new company becomes the legal successor of an existing company. The shareholders of the reorganized LLC enter into a merger (combination or takeover) or split-up (demerger or separation) agreement, which must prescribe the rules for the redistribution of shares after the reorganization in detail.[88] In a newly formed company, the persons with the status of a shareholder, the distribution of their shares, and the scope of authority shall be defined.[89]

2.3. Period of LLC Shareholding

In practice, the issue of a period in which a person has the status of the LLC shareholder, is of great importance.

The current Law on Entrepreneurs does not contain special provision on the origination or termination of the shareholder status, which in practice may lead to uncertainty, for example, in the following cases: when the future shareholders entered into an agreement but the LLC has not yet been registered; when another shareholder or a third party has notarially purchased a share from a shareholder but has not registered it yet; when the share is inherited but the heir has not been registered as a shareholder; when the share is a matrimonial property, but only one of the spouses is registered as a shareholder; when a shareholder is expelled from the LLC at a shareholders meeting but is still registered as a shareholder until the dispute is resolved.

Transfer of ownership right on a share enters into force by its registration in the name of new shareholder in the registration body,[90] and obtaining the ownership right on the shares gives rise to the status of a shareholder. Therefore, we shall assume that a person acquires the status of a shareholder by registering the ownership right on a share in the entrepreneurial registry, i.e. by registering as a shareholder.

Precisely the same approach is envisaged under German law. Regardless of the way in which a shareholder acquires ownership right on a share, German LLC law in relation to GmbH considers the person listed as a shareholder in the commercial register to be a shareholder.[91] This means that the shareholder may exercise the authority arising from the share from the moment it is reflected in the list of shareholders and registration in the commercial register of this updated list, and not from the moment of acquiring the share.[92] Exceptions to this rule are cases where there is a technical change of the shareholder (for example, when the surname of the shareholder changes as a result of the marriage), which does not lead to a change in the personality of the shareholder. In such a case, the shareholder can exercise his/her share of authority before registering the change in the commercial register.[93]

Under current law, if any action is taken on behalf of an entrepreneur before registration, the executors of that action and founders are liable to creditors.[94] Thus, we shall conclude that before the registration of an enterprise in the organizational-legal form of LLC, its founders are allowed to enjoy certain rights of the shareholder, although not all the powers of sharehold-

83 Ibid., p. 122.
84 Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 221; Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2003, #7, p. 1926.
85 Ilyushina, M., N. (2015). Transactions with Shares in the Authorized Capital of a Limited Liability Company, a Handbook. (2nd ed.). Moscow: RPA Ministry of Justice of Russia, p. 19.
86 Paragraph 1 of Article 14^4 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 116.
87 Ibid.; See Paragraph 1 of Article 61 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
88 Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 124.
89 Migriauli, R. (2018). Reorganization of the Commercial Company (Textbook leading indications). Tbilisi: Publishing World of Lawyers, p. 20.
90 Paragraph 5^1 of Article 5^1 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Paragraph 5 of Article 143 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
91 GmbHG § 16 Abs. 1.
92 Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 132.
93 Ibid., p. 133.
94 Paragraph 2 od Article 2 of the Law on Entrepreneurs.

er can be considered as originating. For example, it is impossible to sell its share before the registration of an LLC, since, in the case of the pre-company, the LLC share does not exist yet.

In the case of inheritance, the heir also has certain rights before registration. According to the law of inheritance, the estate is received as soon as the descendant dies,[95] and the heir is entitled to manage this estate.[96] Accordingly, the heir can apply to the entrepreneurial registry for registration as a manager of share, as well as participate in the meeting of shareholders and enjoy all the rights of a manager of share. If the heir has not received the right to manage, the decision to allow the heir to participate in the meeting of shareholders can be made by the remaining (acting) shareholders of the LLC.

In case of the loss of the shareholder status by the withdrawal or expulsion of the shareholder from the LLC, the current law does not answer the question whether the withdrawn or expelled shareholder has the shareholder status after making the respective resolution on the meeting of the shareholders before the registration of the withdrawal or expulsion at the entrepreneurial register. According to the general rule, if the withdrawal and expulsion take place without a court dispute, the shareholder loses his status from the moment of appropriate registration in the Entrepreneurial Registry. If the shareholder is expelled by a court decision, shareholder is considered expelled from the moment when the relevant court decision enters into force.[97] However, during the dispute, until the end of it, the shareholder may be deprived of the right to vote or other non-property rights at the request of the company.[98] However, the property rights should not be suspended to the shareholder.

95 Article 1319 of the Civil Code.
96 Article 1421 of the Civil Code.

97 Paragraph 6 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
98 Paragraph 5 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

NOTES:

1. See Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 126. (In Georgian)
2. Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 176 (In Georgian)
3. Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 212 (In Georgian); Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2001, #1, p. 5. (In Georgian)
4. Article 30 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneur directly indicates that the share is object of the ownership right.
5. This follows from Paragraph 1 of Article 170 of the Civil Code of Georgia.
6. Article 152 of the Civil Code of Georgia.
7. Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 11-20.
8. Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 180.
9. Ibid., p. 184.
10. Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 184. (In Georgian)
11. Ilyushina, M., N. (2015). Transactions with Shares in the Authorized Capital of a Limited Liability Company, a Handbook. (2nd ed.). Moscow: RPA Ministry of Justice of Russia, p. 10. (In Russian)
12. Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 272. (In Georgian)
13. Paragraph 1 of Article 8 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.
14. Judgement №as-1328-1170-2010 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 6 June 2011.
15. Judgement №as-75-408-09 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 8 July 2009.
16. Judgement №as-1063-1018-2014 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 8 April 2015.
17. Ninidze, T. and Chanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 282.
18. Paragraph 5 of Article 146 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

19. Paragraph 8 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
20. Sub-paragraph "d" of Paragraph 6 of Article 9[1] of the Law of Georgia on Entrepreneurs.
21. Paragraph 5 of Article 14 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.
22. Paragraph 1 of Article 47 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.
23. Paragraph 2 of Article 47 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Paragraph 4 of Article 38 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
24. Article 130 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
25. Paragraph 10 of Article 3 and Paragraph 4 of Article 46 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; In addition, see Judgement №as-243-228-2014 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 26 January 2015.
26. Judgement №as-31-28-2015 of the Chamber of Civil Cases of the Supreme Court of Georgia dated 24 March 2015.
27. Judgement №1/1/543,4 of the Constitutional Court of Georgia dated 29 January 2014.
28. Makharoblishvili, G. (2014). Basic Structural Elements of a Joint Stock Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 55-129), Tbilisi: Meridian, p. 105. (In Georgian)
29. Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 87.
30. Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 146. (In Georgian)
31. Paragraph 7 of Article 3 of the Law of Georgia on Entrepreneurs.
32. Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal of Comparative Law, 9, 1-14, p. 12. (In Georgian)
33. Burduli, I. (2012). Commitment Obligation – Scale of the Majority and the Minority within Corporate law, on the Example of German Law. Justice and Law, 4 (35), 51-63, p. 51. (In Georgian)
34. Migriauli, R. (2020). The Duty of Loyalty as a Standard of Shareholder Behavior in the Organizational Law (on the example of German Law). Georgian-German Journal of Comparative Law, 11, 20-25, p. 20. (In Georgian)
35. Chanturia, L. (2017). Article 8. Subjects of Private Law. In the book Chanturia, L. (Ed.) Commentary on the Civil Code, Book I, General Provisions of the Civil Code (pp. 47-52). Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 50. (In Georgian).
36. Vashakidze, G. (2007). Good Faith According to the Civil Code of Georgia – Abstraction or Current Law. Review of Georgian Law, 10 / 2007-1, 14-58, p. 38. (In Georgian)
37. Khunashvili, N. (2016). The Principle of Good Faith in Contract Law. Tbilisi: Bona Causa, p. 91, p.49. (In Georgian)
38. Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal for Comparative Law, 9, 1-14, p. 13. (In Georgian).
39. Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 155.
40. Burduli, I. and Chitashvili, N. (2020). Withdrawal of a Shareholder from a Limited Liability Company on Substantial Grounds. German-Georgian Journal for Comparative Law, 9, 1-14, p. 13.
41. Zubitashvili, N. (2014). Withdrawal of a Shareholder from Limited Liability Company. In the book Burduli, I. (Ed.). Collection of Works on Corporate Law II (pp. 133-196), Tbilisi: Meridian, p. 155-156.
42. In Georgian – Limited Liability Company.
43. ULLCA Sec. 409. (In English)
44. Gartenberg, E. and King, T. (2003). Fiduciary Duties in Partnerships and Limited Liability Companies under California Law. California Business Law Practitioner, 93-104, p. 102-103. (In English)
45. Ibid.
46. Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 462-464, § 36, margin no. 23. (In Georgian)
47. Ibid.
48. Migriauli, R. (2020). The Duty of Loyalty as a Standard of Shareholder Behavior in the Organizational Law (on the example of German Law). Georgian-German Journal of Comparative Law, 11, 20-25, p. 22.
49. Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 462-464, § 36, margin no. 23.
50. Ibid, p. 462, margin no. 22.
51. Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 212.
52. Ruling №as-31-28-2015 of the Chamber for Civil Cases of the Tbilisi Court of Appeals dated 26 September

2012; Todua, U. (2019). Law of Georgia on Entrepreneurs in Court Decisions. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 173. (In Georgian);

53. Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 20.
54. Paragraph 1 of Article 8 of the Law on Entrepreneurs.
55. Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 21.
56. Article 25 of the Civil Code of Georgia.
57. Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 24.
58. Paragraph 2 of Article 25 of the Civil Code of Georgia; Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 23.
59. Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 56.
60. Ibid., p. 57.
61. Burduli, I. (2019). Acquiring a Share in the Entrepreneurial Company in a Good Faith. Georgian-German Journal of Comparative Law, 2, 11-36, p. 26.
62. Ibid.
63. Tikhonov, V., V. (2016). Share of LLC as an object of joint property of the spouses. http://lexandbusiness.ru/view-article.php?id=7949 (In Russian); Regarding the division of shares, see Ninidze, T. And Chanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 275.
64. Bakakuri, N., Gelter, M., Tsertsvadze, L. and Jugeli, G. (2019). Corporate Law, Handbook for Lawyers. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 56. (In Georgian)
65. Ibid.
66. Paragraph 2 of Article 2 of the Law on Entrepreneurs.
67. Ibid.
68. Bakakuri, N., Gelter, M., Tsertsvadze, L. and Jugeli, G. (2019). Corporate Law, Handbook for Lawyers. Tbilisi: German Agency for International Cooperation (GIZ), p. 57.
69. Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 110-111.
70. Ibid., p. 113.
71. Paragraph 2^1 of Article 46 of the Law on Entrepreneurs.
72. GmbHG § 53.
73. Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 433-434, § 35, margin no. 57. (In Georgian)
74. GmbHG § 55 Abs. 2.
75. Schäfer, C. (2019). Principles of Law: Organizational Law (Translated by Migriauli, R.). (5th edition). Tbilisi: LEPL Notary Chamber of Georgia. (The original work was published in 2018), p. 433-434, § 35, margin no. 57.
76. Judgement №as-664-635-2016 of the Grand Chamber of Supreme Court of Georgia dated 02 March 2017.
77. Ninidze, T. and Tchanturia, L. (2002). Commentary to the Law on Entrepreneurs. Tbilisi: Samartali, p. 273.
78. Paragraph 1 of Article 1158 of the Civil Code.
79. Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2002, #2, p. 225.
80. Paragraph 2 of Article 31 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
81. Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 120.
82. Ibid.
83. Ibid., p. 122.
84. Liluashvili, G. (2005). Limited Liability Company (Theory and Practice). Tbilisi: GCI. p. 221; Judgements on Civil Cases of the Supreme Court of Georgia, 2003, #7, p. 1926.
85. Ilyushina, M., N. (2015). Transactions with Shares in the Authorized Capital of a Limited Liability Company, a Handbook. (2nd ed.). Moscow: RPA Ministry of Justice of Russia, p. 19.
86. Paragraph 1 of Article 14^4 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 116.
87. Ibid.; See Paragraph 1 of Article 61 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
88. Migriauli, R. (2021). Brief Manual of Entrepreneurial Law. Tbilisi: Cezanne LLC, p. 124.
89. Migriauli, R. (2018). Reorganization of the Commercial Company (Textbook leading indications). Tbilisi: Publishing World of Lawyers, p. 20. (In Georgian)
90. Paragraph 5^1 of Article 5^1 of the Law of Georgia on Entrepreneurs; Paragraph 5 of Article 143 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

91. GmbHG § 16 Abs. 1.
92. Burduli, I., Makharoblishvili, G. And Maghradze, G. (2019). Limited Liability Company in Georgia: Existing Reality and Regulatory Deficit. Tbilisi: World of Lawyers, p. 132.
93. Ibid., p. 133.
94. Paragraph 2 od Article 2 of the Law on Entrepreneurs.
95. Article 1319 of the Civil Code.
96. Article 1421 of the Civil Code.
97. Paragraph 6 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.
98. Paragraph 5 of Article 145 of the Draft Law of Georgia on Entrepreneurs.

შპს-ის პარტნიორის სტატუსი და მისი მიღების ფორმები (შედარებითი სამართლებრივი ანალიზი)

ეკატერინე ფიფია
კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის დოქტორანტი, ადვოკატი

აბსტრაქტი

შპს-ის პარტნიორის სტატუსი ახასიათებს პარტნიორის სამართლებრივ მდგომარეობას, მის სამართლებრივ მიმართებას სხვა პარტნიორებთან, შპს-სთან, შპს-ის ხელმძღვანელობასთან და მესამე პირებთან. შპს-ის პარტნიორის სამართლებრივი მდგომარეობა (მისი უფლებები და მოვალეობები) მოწესრიგებულია საქართველოს კანონმდებლობით. მაგრამ მის განსაზღვრასთან დაკავშირებული საკითხები ჯერ კიდევ აქტუალურია, ვინაიდან კანონმდებლობა მხოლოდ ზოგადი რეგულირებით შემოიფარგლება. შპს-ის პარტნიორის სტატუსის განხილვის სიმწირით ხასიათდება ასევე სასამართლო პრაქტიკა და სამეცნიერო ლიტერატურა.

სტატიის მიზანია შედარებითი სამართლებრივი ანალიზის გამოყენებით, განისაზღვროს შპს-ის პარტნიორის სტატუსის არსი, მისი წარმოშობის საფუძვლები და სამართლებრივი შედეგები. სტატიაში გაანალიზებულია შპს-ს პარტნიორის სტატუსის ცნება, შპს-ის პარტნიორობის სუბიექტები, შპს-ის წილის ცნება, პარტნიორის სტატუსთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობები, შპს-ის პარტნიორის სტატუსის მიღების ფორმები და შპს-ის პარტნიორობის პერიოდი.

ქართული შპს-ის მომწესრიგებელი ნორმები გერმანული სამართლის ნორმების რეცეფციისა და ამერიკული სამართლის ნორმების გავლენის შედეგად შექმნილი ლოგიკური სინთეზის ინსტიტუტია.[1] ამასთან დაკავშირებით წინამდებარე სტატიაში ძირითადად მოცემულია შპს-ის პარტნიორის სტატუსის ქართული და გერმანული სამართლის ნორმების და ასევე, გარკვეულწილად, აშშ-ის სამართლის ნორმების შედარებითი ანალიზი.

საკვანძო სიტყვები: პარტნიორის სტატუსი, პარტნიორის წილი, პარტნიორის უფლებამოსილება

1 იხ. ბურდული, ი., მახარობლიშვილი, გ. და მაღრაძე, გ. (2019). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საქართველოში: არსებული რეალობა და რეგულატორული დეფიციტი. თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 126.

1. შპს-ის პარტნიორის სამართლებრივი სტატუსი

შპს-ის პარტნიორის სამართლებრივი სტატუსი – ესაა შპს-ის პარტნიორის სამართლებრივი მდგომარეობა, რომელშიც იგულისხმება პირის პარტნიორობა შპს-ში და შპს-ს პარტნიორობიდან გამომდინარე მის უფლება-მოვალეობათა სისტემა. შპს-ის პარტნიორობა დამოკიდებულია შპს-ის წილზე პირის საკუთრების უფლებაზე. პირი წილის შეძენის (მოპოვების) საფუძველზე ხდება შპს-ის პარტნიორი და მხოლოდ წილის შეძენის შემდეგ წარმოეშობა მას ამ წილთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობები.

1.1. შპს-ის პარტნიორის წილის ცნება

შპს-ს პარტნიორის სტატუსის მოპოვების წინაპირობაა პირის მიერ შპს-ის წილზე საკუთრების უფლების მოპოვება. პირი სწორედ წილის შეძენის (მოპოვების) საფუძველზე ხდება შპს-ის პარტნიორი და მხოლოდ წილის შეძენის შემდეგ წარმოეშობა მას ამ წილთან დაკავშირებული უფლება-მოვალეობები.

შპს-ის წილის ცნება საქართველოს კანონმდებლობით სრულყოფილად არ არის განმარტებული. „მეწარმეთა შესახებ" კანონის 44-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, შპს-ის წილი არის მიმოქცევადი უფლება, რაც გულისხმობს მასზე საკუთრების უფლების გადაცემას ერთი პირიდან მეორე პირისათვის.[2] სასამართლო პრაქტიკით შპს-ის წილი განმარტებულია, როგორც **„უფლებებისა და მოვალეობების ერთობლიობა, რომელიც პირს აქვს შპს-ის წევრობიდან გამომდინარე"**.[3]

შპს-ის წილი, თავისი იურიდიული ბუნებით, საკუთრების უფლების ობიექტია.[4] იგი, სანივთო სამართლებრივი გაგებით, წარმოადგენს ქონებას,[5] რომელიც იყოფა ნივთებად და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთედ. შპს-ის წილი სწორედ ამ უკანასკნელს განეკუთვნება. სამოქალაქო კოდექსი არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეს განმარტავს, როგორც იმ მოთხოვნებსა და უფლებებს, რომლებიც შეიძლება გადაეცეს სხვა პირებს, ან გამიზნულია საიმისოდ, რომ მათ მფლობელს შეექმნას მატერიალური სარგებელი, ანდა მიენიჭოს უფლება, მოსთხოვოს სხვა პირებს რაიმე.[6] შპს-ის წილი უფლებრივ კატეგორიაში შედის და არ განიხილება, როგორც მოთხოვნა. ამიტომაც წილზე საკუთრების უფლების გადაცემა ექვემდებარება უფლებაზე საკუთრებისა და მსგავსი უფლების გადაცემის წესს.[7]

შპს-ის წილის მფლობელის სტატუსი პარტნიორს ანიჭებს რიგ ძირითად უფლებებს, რომლეთაგანაც ქონებრივი ხასიათის უფლებებია (1) საზოგადოების მოგებაში მონაწილეობის მიღების უფლება, (2) სალიკვიდაციო ამონაგების მიღების უფლება, (3) უფლება, საზოგადოებიდან გასვლის ან გარიცხვის შემთხვევაში, მიიღოს შესაბამისი კომპანსაცია,[8] (4) პარტნიორთა გადაწყვეტილებით კაპიტალის შემცირების შემთხვევაში, შემცირებული კაპიტალის მიღების უფლება. არაქონებრივი ხაისათის უფლებებს განეკუთვნება (1) საზოგადოების მართვაში მონაწილეობის მიღების უფლება და (2) ინფორმაციის მიღების უფლება.[9]

პარტნიორის საკუთრების უფლება წილზე აბსტრაქტული სიკეთეა. წილის უკან უნდა იდგეს გარკვეული ქონება, რათა მას ეკონომიკური ღირებულება შესძინოს.[10] ეკონომიკური თვალსაზრისით, პარტნიორის წილი არის საზოგადოების კაპიტალის პროპორციული ნაწილი (მათ შორის ის, რაც პატნიორმა შპს-ში წილის სანაცვლოდ შენატანის სახით გაიღო). იურიდიული თვალსაზრისით, შპს-ის ქონების მესაკუთრე არის თავად შპს და პარტნიორთა მიერ მისი განკარგვა

2 მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 176.

3 ლილუაშვილი, გ. (2005). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (თეორია და პრაქტიკა). თბილისი: ჯისიაი. გვ. 212; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები სამოქალაქო საქმეებზე, 2001 წ., #1, გვ. 5.

4 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 30-ე მუხლი პირდაპირ მიუთითებს, რომ წილი წარმოადგენს საკუთრების ობიექტს.

5 გამომდინარეობს სამოქალაქო კოდექსის 170-ე მუხლის 1-ლი ნაწილიდან.

6 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 152-ე მუხლი.

7 ბურდული, ი., მახარობლიშვილი, გ. და მაღრაძე, გ. (2019). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საქართველოში: არსებული რეალობა და რეგულატორული დეფიციტი. თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 11-20.

8 მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 180.

9 იქვე, გვ. 179.

10 ზუბიტაშვილი, ნ. (2014). პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. წიგნში ბურდული, ი. (რედ.). საკორპორაციო სამართლის კრებული II (გვ. 133-196), თბილისი: მერიდიანი, გვ. 184.

ხორციელდება არაპირდაპირ, შპს-ის მართვის გზით. ამრიგად, წილი სამართლებრივად უნდა გავიგოთ, როგორც საზოგადოებაში მონაწილეობის უფლების ნაირსახეობა და არა როგორც შპს-ის კაპიტალის ნაწილზე უფლება.

შპს-ის წილი არის სამოქალაქო ბრუნვის ობიექტი, რომელსაც არ გააჩნია მატერიალური განსახიერება და წარმოადგენს საკუთრებისა და არაქონებრივი უფლებების ერთიან და განუყოფელ წყობას და აქვს გარკვეული მნიშვნელობა, გამოხატული ნომინალური ღირებულებით.[11] შესაბამისად, შპს-ის წილი უნდა განვიხილოთ, როგორც შპს-ის პარტნიორის სუბიექტური უფლება (წევრობის უფლება), რომელიც თავისი შინაარსით როგორც ქონებრივი, ისე არაქონებრივი ელემენტების მატარებელია.

შპს სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან წარმოიშობა. ამიტომ უნდა მივიჩნიოთ, რომ შპს-ის წილი ასევე შპს-ის რეგისტრაციის მომენტიდან წარმოიშობა. წილზე საკუთრების უფლება დასტურდება სამეწარმეო რეესტრის ამონაწერში პარტნიორთა წილობრივი მონაწილეობის შესახებ შესაბამისი ჩანაწერით. საყურასღებოა, რომ ამონაწერით მხოლოდ პარტნიორის შპს-ში წევრობა დასტურდება და იგი არაა ფასიანი ქაღალდი.[12]

1.2. შპს-ის პარტნიორის უფლებამოსილება

შპს-ის წილზე საკუთრების უფლების მიღება შპს-ის პარტნიორს ავტომატურად აღჭურვავს შესაბამისი უფლებამოსილებით, რომელშიც იგულისხმება შპს-ის პარტნიორის უფლება-მოვალეობათა მთელი სისტემა. ამ უფლებებსა და მოვალეობებს შეიძლება გააჩნდეთ განსხვავებული საფუძველი და ბუნება.

შპს-ის პარტნიორის უფლება-მოვალეობები შეიძლება არსებობდნენ კანონიდან ან შპს-ის წესდებიდან გამომდინარე. ისინი შეიძლება ჰქონდეს ყველა პარტნიორს თანაბრად ან მათი მატარებელი შეიძლება იყოს კონკრეტული პარტნიორი ან პარტნიორები. დღეისათვის საქართველოს კანონმდებლობა ძალიან ზოგადი მოწესრიგებით შემოიფარგლება, რაც შპს-ის პარტნიორებს აძლევს თავისუფლებას, წესდებით გააფართოვონ პარტნიორის კანონისმიერ უფლებამოსილებათა ფარგლები.

შპს-ის პარტნიორის უფლებების კლასიფიცირება, როგორც აღინიშნა, შესაძლებელია ქონებრივ და არაქონებრივ უფლებებად.

შპს-ის პარტნიორთა ყველაზე მნიშვნელოვანი ქონებრივი უფლებაა დივიდენდის მიღების უფლება.[13] დივიდენდის მიღების უფლებისაგან განსხვავდება მისი მოთხოვნის უფლება. პირველი წარმოიშობა პარტნიორად გახდომის მომენტიდან, ხოლო მეორე – პარტნიორთა მიერ მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან.[14] დივიდენდის გაცემის საფუძველია შპს-ში მოგების არსებობა და პარტნიორთა გადაწყვეტილება პარტნიორებზე დივიდენდის გაცემის შესახებ.[15] ამ ორივე წინაპირობის არსებობის შემთხვევაში, დაუშვებელია პარტნიორს უარი ეთქვას განაწილებული მოგების დივიდენდის სახით გაცემის მოთხოვნაზე.[16]

პარტნიორის სტატუსის მისი გასვლის ან გარიცხვით შეწყვეტისა და შესაბამისი წილის დაკარგვის შემთხვევაში, შეიძლება წარმოიშვას წილის ღირებულების კომპენსაციის უფლება. თუმცა კომპენსაციის მიღების უფლება არ წარმოშობს საზოგადოების ვალდებულებას, წილის კომპენსაციის სახით პარტნიორს დაუბრუნოს მის მიერ განხორციელებული შენატანი.[17] მოქმედი კანონისაგან განსხვავებით, კანონპროექტით დგინდება, რომ პარტნიორის გასვლის შემთხვევაში, გამსვლელი პარტნიორის წილის ღირებულებას განსაზღვრავენ მხარეები ან მხარეთა მიერ შეთანხმებული ან სასამართლოს მიერ დანიშნული დამოუკიდებელი აუდიტორი.[18] პარტნიორის გარიცხვის დროს კი წილის ანაზღაურება უნდა მოხდეს „სამართლიანი ფასით".[19]

11 Илюшина, М. Н. (2015). Сделки с долями в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью, учебное пособие. (2-е изд.). Москва: РПА Минюста России, с. 18.

12 ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 272.

13 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტი.

14 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 6 ივნისის გადაწყვეტილება №ას-1328-1170-2010.

15 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2009 წლის 2 ივლისის გადაწყვეტილება №ას-75-408-09.

16 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 აპრილის გადაწყვეტილება №ას-1063-1018-2014.

17 ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 282.

18 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 146-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.

19 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 145-ე მუ-

შპს-ის პარტნიორებს შეუძლიათ მიიღონ საწესდებო კაპიტალის შემცირების გადაწყვეტილება (მათ შორის დამატებითი შენატანის უკან დაბრუნების გადაწყვეტილება[20]). საწესდებო კაპიტალის შემცირების გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, თუ პარტნიორები სხვაგვარად არ შეთანხმებულან, მათ უფლება აქვთ მიიღონ შემცირებული კაპიტალის შესაბამისი წილი.

შპს-ის პარტნიორთა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ქონებრივი უფლებაა სალიკვიდაციო ამონაგების მიღების უფლება. ამ უფლებით გათვალისწინებულია ლიკვიდირებული შპს-ის კრედიტორთა მოთხოვნების დაფარვის შემდეგ დარჩენილი ქონების განაწილება პარტნიორთა შორის, მათი წილების შესაბამისად.[21]

შპს-ის პარტნიორის მართვისა და კონტროლის უფლებებში იგულისხმება პარტნიორთა საერთო კრების მოწვევის უფლება, პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობის უფლება, პარტნიორთა კრებაზე გადაწყვეტილების მიღებაში მონაწილეობის (ხმის) უფლება, ინფორმაციისა და დოკუმენტაციის გაცნობისა და მიღების უფლება.

შპს-ის პარტნიორს, ზოგადად, აქვს მმართველობითი უფლებამოსილება, რომელსაც ის საერთო კრების მეშვეობით ახორციელებს.[22] შპს-ის პარტნიორებს მაქსიმალური დისკრეცია გააჩნიათ თვით პარტნიორთა კრების კომპეტენციის განსაზღვრის კუთხით, ვინაიდან ისინი წესდებაში თავად განსაზღვრავენ პარტნიორთა კრების კომპეტენციას მიკუთვნებულ საკითხებს.[23] კანონპროექტით, 5%-იანი წილის მფლობელ პარტნიორებს ასევე აქვთ პარტნიორთა კრების მოწვევის უფლება.[24]

შპს-ის პარტნიორს აქვს საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიღებისა და შპს-ში არსებული დოკუმენტაციის გაცნობის უფლება.[25] „მეწარმეთა შესახებ" კანონი შპს-ის საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიღებაზე პარტნიორის უფლების იმ მინიმალურ სტანდარტს ადგენს, რომლის შეზღუდვაც დაუშვებელია პარტნიორთა შეთანხმების არსებობის შემთხვევაშიც კი.[26] აღნიშნული ნორმა ამავდროულად ავალდებულებს პარტნიორს, ინფორმირებული იყოს საზოგადოებაში მიმდინარე პროცესების შესახებ, რათა თავიდან აცილებულ იქნას საზოგადოებისთვის საზიანო გადაწყვეტილებების მიღება.[27]

შპს-ის პარტნიორის მოვალეობებს შორის ყველაზე მნიშვნელოვანია საწესდებო კაპიტალში შენატანის შეტანის ვალდებულება. ტერმინი „საწესდებო კაპიტალი" აღნიშნავს პარტნიორთა მიერ შეთანხმებით დადგენილი კაპიტალის რაოდენობას, სხვაგვარად კი – თავდაპირველ ან ნაჩვენებ კაპიტალს.[28] აღსანიშნავია, რომ ეს ტერმინი „მეწარმეთა შესახებ" კანონში აღარ გვხვდება და სანაცვლოდ გამოყენებულია ტერმინი „კაპიტალი".[29] შენატანები საზოგადოების კაპიტალის ფორმირების მნიშვნელოვანი მექანიზმია. მას, განსაკუთრებით კი – საწესდებო კაპიტალს, ასევე კრედიტორთა დაცვის ფუნქციაც აკისრია და განიხილება როგორც „დაცულ საგარანტიო ფონდად".[30] შენატანის შეუტანლობის შემთხვევაში, პარტნიორი კარგავს თავის წილს საზოგადოებაში.[31]

შპს-ს პარტნიორს, როგორც მრავალმხრივი გარიგების მხარეს, აქვს კეთილსინდისიერების მოვალეობა.[32] შპს, გარკვეულწილად, ვალდებულებით სამართლებრივ კატეგორიად განი-

---

ხლის მე-8 პუნქტი.

20 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-91 მუხლის მე-6 პუნქტის „დ" ქვეპუნქტი.

21 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-14 მუხლის მე-5 პუნქტი.

22 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის 47-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

23 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის 47-ე მუხლის მე-2 პუნქტი; „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 38-ე მუხლის მე-4 პუნქტი.

24 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 130-ე მუხლი.

25 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის 3 მუხლის მე-10 პუნქტი და 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტი; ასევე, იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის გადაწყვეტილება №ას-243-228-2014.

26 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 24 მარტის გადაწყვეტილება №ას-31-28-2015.

27 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილება №1/1/543,4.

28 მახარობლიშვილი, გ. (2014). სააქციო საზოგადოების ძირითადი სტრუქტურული ელემენტები. წიგნში ბურდული, ი. (რედ.). საკორპორაციო სამართლის კრებული II (გვ. 55-129), თბილისი: მერიდიანი, გვ104-105; შედ. „მეწარმეთა შესახებ" კანონის 69-ე მუხლი მე-6 პუნქტი.

29 მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 87.

30 ზუბიტაშვილი, ნ. (2014). პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. წიგნში ბურდული, ი. (რედ.). საკორპორაციო სამართლის კრებული II (გვ. 133-196), თბილისი: მერიდიანი, გვ. 146.

31 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-3 მუხლის მე-7 პუნქტი.

32 ბურდული, ი. და ჩიტაშვილი, ნ. (2020). მნიშვნელოვანი საფუძვლით პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 9, 1-14, გვ. 12.

ხილება და სამართალურთიერთობის სახეს ატარებს.[33] შპს-ის პარტნიორთა შორის, აგრეთვე, თავად შპს-სა და მის პარტნიორთა შორის არსებობს სახელშეკრულებო ურთიერთობა, რომლის საფუძველსაც მათ მიერ დადებული გარიგება (წესდება) წარმოადგენს.[34] ზოგადად, კეთილსინდისიერება კერძო სამართლის უნივერსალური შეფასებითი კატეგორიაა.[35] თუმცა კეთილსინდისიერების ერთიანი დეფინიცია ქართულ სამართალში არ გვხვდება.[36] იგი გამოიყენება, როგორც ზოგადი დათქმა, ზოგადი ვალდებულება და, მაშასადამე, როგორც სამოქალაქო სამართლის პრინციპი. ამ პრინციპიდან გამომდინარეობენ ქცევის იმპერატიული წესები, რომლებიც უპირობოდ უნდა იყოს დაცული.[37]

შპს-ის პარტნიორებს ეკისრებათ ფიდუციური მოვალეობები, რომლებიც მოიცავენ ერთგულებისა და გულმოდგინების (ზრუნვის) მოვალეობებს.[38] პარტნიორის გულმოდგინების (ზრუნვის) მოვალეობა გულისხმობს პარტნიორის მოვალეობას, არ ჩაიდინოს განზრახი მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ან უხეში გაუფრთხილებლობა საზოგადოების წინააღმდეგ.[39] პარტნიორის ერთგულების მოვალობა – ესაა საზოგადოების საუკეთესო ინტერესისადმი პირადი ინტერესის დაქვემდებარება, უფრო კონკრეტულად კი პარტნიორს ეკრძალება საზოგადოების, მის ინტერესების, ქონებისა და პარტნიორთა საერთო ინტერების საზიანო ქმედება.[40] ერთგულების მოვალეობა თავის თავში მოიცავს ანგარიშვალდებულების, საკუთარ თავთან გარიგების დადების აკრძალვის, კონკურენციის აკრძალვისა და ინფორმაციის სრულად გამჟღავნების მოვალეობებს.[41]

აშშ-ში, ფიდუციური მოვალეობები ვრცელდება Limited Liability Company (LLC)-ის[42] წევრებსა და ხელმძღვანელებზეც. აღნიშნული მოვალეობები მოიცავს ერთგულებისა და გულმოდგინების მოვალეობას.[43] გარდა ამისა, მათი საქმიანობა ექვემდებარება ასევე კეთილსინდისიერებისა და „სამართლიანი ქმედების" (obligation of good faith and fair dealing) ზოგად მოვალეობას.[44] თუმცა პრობლემატურია LLC-ის არახელმძღვანელი წევრების (non-manager LLC members) ფიდუციური მოვალეობების სტატუსი. არსებობს მოსაზრება, რომ მათზე არ ვრცელდება ფიდუციური მოვალეობები და მხოლოდ კეთილსინდისიერებისა და „სამართლიანი ქმედების" ზოგადი მოვალეობა ეკისრებათ. აშშ-ის ზოგიერთი სასამართლო კი მიიჩნევს, რომ ყველა პარტნიორზე თანაბრად უნდა გავრცელდეს ფიდუციური მოვალეობები. ამასთან, წესდებით შეიძლება შეიზღუდოს ფიდუციური მოვალეობები, მაგრამ მათი გაქარწყლება დაუშვებელია.[45]

გერმანიაში, ერთგულების მოვალეობა (Treupflicht), ზოგადად, ავალდებულებს პარტნიორებს თავიანთი ქმედებით ზიანი არ მიაყენონ და გაითვალისწინონ საზოგადოებისა და სხვა დანარჩენი პარტნიორის ინტერესები.[46]

---

33 ბურდული, ი. (2012). ერთგულების მოვალეობა, როგორც უმრავლესობისა და უმცირესობის ქმედების მასშტაბი საკორპორაციო სამართალში, გერმანული სამართლის მაგალითზე. მართლმსაჯულება და კანონი, 4(35), 51-63, გვ. 51.

34 მიგრიაული, რ. (2020). ერთგულების მოვალეობა, როგორც პარტნიორის ქცევის სტანდარტი საზოგადოებათა სამართალში (გერმანული სამართლის მაგალითზე). შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 11, 20-25, გვ. 20.

35 ჭანტურია, ლ. (2017). მუხლი 8. კერძო სამართლის სუბიექტები. წიგნში ჭანტურია, ლ. (რედ.) სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, სამოქალაქო კოდექსის ზოგადი დებულებები (გვ. 47-52). თბილისი: გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), გვ. 50.

36 ვაშაკიძე, გ. (2007). კეთილსინდისიერება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით – აბსტრაქცია თუ მოქმედი სამართალი. ქართული სამართლის მიმოხილვა, 10/2007-1, 14-58, გვ. 38.

37 ხუნაშვილი, ნ. (2016). კეთილსინდისიერების პრინციპი სახელშეკრულებო სამართალში. თბილისი: ბონა კაუზა, გვ. 91, გვ.49.

38 ბურდული, ი. და ჩიტაშვილი, ნ. (2020). მნიშვნელოვანი საფუძვლით პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 9, 1-14, გვ. 13.

39 ზუბიტაშვილი, ნ. (2014). პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. წიგნში ბურდული, ი. (რედ.). საკორპორაციო სამართლის კრებული II (გვ. 133-196), თბილისი: მერიდიანი, გვ. 155.

40 ბურდული, ი. და ჩიტაშვილი, ნ. (2020). მნიშვნელოვანი საფუძვლით პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 9, 1-14, გვ. 13.

41 ზუბიტაშვილი, ნ. (2014). პარტნიორის გარიცხვა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან. წიგნში ბურდული, ი. (რედ.). საკორპორაციო სამართლის კრებული II (გვ. 133-196), თბილისი: მერიდიანი, გვ. 155-156.

42 ქართულად – შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანია.

43 ULLCA Sec. 409.

44 Gartenberg, E. and King, T. (2003). Fiduciary Duties in Partnerships and Limited Liability Companies under California Law. California Business Law Practitioner, 93-104, p. 102-103.

45 იქვე.

46 შეფერი, კ. (2019). სამართლის საწყისები: საზო-

გერმანული სამართლის თანახმად, საცილოა უმრავლესობით მიღებული გადაწყვეტილება, რომელიც არაპროპორციულად ჩაერევა მინორიტარი პარტნიორების წევრობაში.[47] ამდენად, ერთგულების მოვალეობა მიმართულია პარტნიორთა უმცირესობის ინტერესების დასაცავად. გერმანული იურიდიული ლიტერატურის თანახმად, პარტნიორის ერთგულების მოვალეობა მოიცავს მოქმედების, ქმედებისაგან თავის შეკავების, თმენისა და თანხმობის გაცემის მოვალეობებს.[48] ის შეიძლება ასევე მოიცავდეს GmbH-ს პარტნიორებისათვის კონკურენციის აკრძალვას, ზიანის მიყენების აკრძალვიდან გამომდინარე.[49]

გერმანიაში, ზემოთ ჩამოთვლილი მოვალეობების გარდა, GmbH-ს პარტნიორს ასევე ეკისრება ვალაუვალობის განცხადების წარდგენის მოვალეობა. კერძოდ, თუ საზოგადოება გადახდისუუნარო ან ზედავალიანებულია, და როდესაც საზოგადოებაში არ არსებობს ფუნქციაუნარიანი წარმომადგენლობითი ორგანო (რაც განმარტებულია InsO-ს § 10-ის მე-2 აბზაცში), პარტნიორებს ეკისრებათ ვალდებულება წარადგინონ ვალაუვალობის განცხადება.[50]

პარტნიორის უფლებამოსილება, ძირითადად, მისი წილის ოდენობის პროპორციულია. სწორედ მისი წილობრივი მონაწილეობის პროცენტის შესაბამისად განისაზღვრება დივიდენდის მიღება, კრებაზე ხმის უფლება, კრების მოწვევის მოთხოვნის უფლება.[51] თუმცა წესდებით შეიძლება ზოგიერთ წილს (პარტნიორს) მიეკუთვნოს უპირატესი უფლებები, როგორც ამ წილის თანდაყოლილი უფლებები (ე. წ. „პრივილეგირებული წილები"). კანონით პარტნიორებს ეძლევათ უფლება, წესდების საფუძველზე შეცვალონ გადაწყვეტილების მიღების სტანდარტი, კერძოდ, პარტნიორთა ხმის უფლებასა და წილის მოცულობას შორის წარმოშვან დისბალანსი, მაგრამ ეს კონკრეტულად უნდა აისახოს წესდებაში.[52]

1.3. შპს-ის პარტნიორობის სუბიექტები

შპს-ის წილიდან გამომდინარე შპს-ს პარტნიორის უფლებამოსილების რეალიზების წინაპირობა, როგორც აღინიშნა, პარტნიორის სამართლებრივი სტატუსია, რომლითაც ხასიათდება პარტნიორის სამართლებრივი მდგომარეობა, მისი სამართლებრივი მიმართება სხვა პარტნიორებთან, შპს-სთან, შპს-ის ხელმძღვანელობასთან და მესამე პირებთან.

პარტნიორი არის შპს-ის წევრი (მონაწილე), რომელსაც აქვს კანონმდებლობითა და შპს-ის წესდებით გათვალისწინებული უფლება-მოვალეობები საზოგადოების მიმართ.[53] კანონპროექტი ადგენს პარტნიორის ზოგად საკანონმდებლო დეფინიციას, რომლის თანახმადაც, პარტნიორი არის პირი, რომელიც სამეწარმეო საზოგადოების წილის მესაკუთრეა.[54] შესაბამისად, შემოთავაზებული ფორმულირებით, პარტნიორის სტატუსი დაკავშირებულია საზოგადოების წილზე საკუთრების უფლების ფლობასთან.

პარტნიორის სტატუსი შეიძლება ჰქონდეს ნებისმიერ ფიზიკურ პირს. ამ შემთხვევაში, პარტნიორი შეიძლება იყოს ნებისმიერი პირი, მიუხედავად მისი მოქალაქეობისა, სქესისა, ასაკისა და ა. შ.[55] მათ შორის პარტნიორის სტატუსის მატარებელი შეიძლება იყოს არასრულწლოვანი პირი, რომლის წევრობიდან გამომდინარე უფლებებსა და მოვალეობებს, სრული ქმედუნარიანობის დადგომამდე, ახორციელებენ მისი კანონიერი წარმომადგენლები.

შპს-ს პარტნიორი შეიძლება იყოს იურიდი-

გადოებათა სამართალი (მთარგ. მიგრიაული, რ.). (მე-5 გამოცემა). თბილისი: სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა. (ორიგინალი ნაშრომი გამოიცა 2018 წელს), გვ. 462-464, §36, ვნ. 23.

47 იქვე.

48 მიგრიაული, რ. (2020). ერთგულების მოვალეობა, როგორც პარტნიორის ქცევის სტანდარტი საზოგადოებათა სამართალში (გერმანული სამართლის მაგალითზე). შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 11, 20-25, გვ. 22.

49 შეფერი, კ. (2019). სამართლის საწყისები: საზოგადოებათა სამართალი (მთარგ. მიგრიაული, რ.). (მე-5 გამოცემა). თბილისი: სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა. (ორიგინალი ნაშრომი გამოიცა 2018 წელს), გვ. 462-464, §36, ვნ. 23.

50 იქვე, გვ. 462, ვნ. 22.

51 ლილუაშვილი, გ. (2005). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (თეორია და პრაქტიკა). თბილისი: ჯისიაი. გვ. 212.

52 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 26 სექტემბრის განჩინება №2ბ/2643-12; თოდუა, უ. (2019). მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონი სასამართლო გადაწყვეტილებებში. თბილისი: გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), გვ, 173.

53 ნინიძე, თ. და ჭანტურია ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 20.

54 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტი.

55 ნინიძე, თ. და ჭანტურია ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 21.

ული პირიც. ამასთან, ვინაიდან ა(ა)იპ-ის და სსიპ-ის უფლებაუნარიანობა სპეციალურია და მათ შეუძლიათ მხოლოდ იმ საქმიანობის განხორციელება, რაც გათვალისწინებულია მათი სადამფუძნებლო დოკუმენტაციით ან კანონით,[56] მათ შეუძლიათ მიიღონ პარტნიორის სტატუსი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული ნებადართულია მათი წესდებით ან კანონით. ამის გარდა, სახელმწიფო, როგორც კერძო სამართლის იურიდიული პირი,[57] შეიძლება იყოს შპს-ს პარტნიორის სტატუსის მატარებელი. ა(ა)იპ-ის მიმართ გამოიყენება ზოგადი უფლებაუნარიანობის პრინციპი და, შესაბამისად, მას შეუძლია სპეციალური ნებართვის გარეშე მიიღოს პარტნიორის სტატუსი შპს-ში,[58] თუ მოცემული მას აკრძალული არ აქვს სადამფუძნებლო დოკუმენტაციით.

შპს-ის პარტნიორის სტატუსით არ გვევლინება სამართალწარმონაქმნი, რომელიც არაა იურიდული პირი, მაგალითად, ამხანაგობა და არარეგისტრირებული კავშირი.[59] ამის მიზეზი ისაა, რომ მათ არ აქვთ ორგანიზციული მოწყობის ფორმა და ისინი სამართალებრივ ურთიერთობებში გამოდიან მათი წევრების მეშვეობით. ამის გარდა, მათი შექმნა შესაძლებელია ზეპირი სახით, რითაც რთულდება მათი წევრებისა და წევრთა უფლება-მოვალეობების იდენტიფიცირება.[60]

2. შპს-ის პარტნიორის სტატუსის მიღება

შპს-ის პარტნიორის სტატუსის მიღება ხდება შპს-ის წილზე საკუთრების უფლების მოპოვებით, რაც შესაძლებელია მოხდეს ორი ძირითადი გზით: (1) შპს-ის წილის თავდაპირველი შეძენით, რომელიც შეიძლება განხორციელდეს შპს-ის დაფუძნების პროცესში მონაწილეობით, როგორც დამფუძნებელი პარტნიორი ან შპს-ის კაპიტალის გაზრდისას წილის შეძენით ან შპს-ის დაფუძნების შემდეგ, გაზრდილი კაპიტალის შესაბამისი წილის ახალი პარტნიორისათვის დათმობით;[61] (2) შპს-ის წილის შემდგომი მიღებით, კერძოდ, მემკვიდრეობით მიღების, გარიგებით-სამართლებრივ საფუძველზე წილის შეძენითა და რეორგანიზაციის საფუძველზე,[62] ასევე მეუღლეთა საერთო ქონებაში შემავალი წილის დაყოფით.[63]

2.1. წილის თავდაპირველი შეძენა

შპს-ის მომავალი პარტნიორი – დამფუძნებელი – საზოგადოების დაფუძნების პროცესის არსებითი შემადგენელი ნაწილია. დამფუძნებელი შპს-ის წესდებაზე, როგორც სადამფუძნებლო დოკუმენტზე ხელმოწერით აფიქსირებს ნებას, ჩამოაყალიბოს სამეწარმეო საზოგადოება და მისი მონაწილეობით განახორციელოს სამეწარმეო საქმიანობა. დამფუძნებლად მონაწილეობა და მისი მხრიდან შენატანის განხორციელების ვალდებულების აღება ავტომატურად განაპირობებს მის მიერ სამომავლოდ შპს-ის წილის და, შესაბამისად, პარტნიორის სტატუსის მოპოვებას. ამდენად, შპს-ის დამფუძნებლებს, „ჩვეულებრივი" პარტნიორებისგან განსხვავებით, აქვთ დამატებითი უფლებები და მოვალეობები, აგრეთვე აქვთ სოლიდარული პასუხისმგებლობა შპს-ის დაფუძნებასთან დაკავშირებულ და სამეწარმეო რეესტრში მის რეგისტრაციამდე წარმოშობილ ვალდებულებებზე.

შპს-ის რეგისტრაციამდე მის დამფუძნებლებს, შპს-ის წესდების მიღებით, ეკისრებათ ვალდებულება, კომპანია წინარე საზოგადოებიდან სრულფასოვან, უფლებაუნარიან და ქმედუნარიან სამეწარმეო საზოგადოებად ჩამოაყალიბონ, რაც მისი სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაციით სრულდება. აღნიშნული გულისხმობს სარეგისტრაციო წინაპირობების დაკმაყოფილებას და, ასევე, წესდებით შეთანხმებული შენატანების განხორციელებასა და შპს-ის მმართველობის ორგანოთა ჩამოყალი-

56 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლი.

57 ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 24.

58 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის მე-2 ნაწილი; ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 23.

59 მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 56.

60 იქვე, გვ. 57.

61 ბურდული, ი. (2019). სამეწარმეო საზოგადოებაში წილის კეთილსინდისიერად მოპოვება. შედარებითი სამართლის ქართულ-გერმანული ჟურნალი, 2, 11-36, გვ. 26.

62 იქვე.

63 Тихонов, В., В. (2016). Доля ООО как объект совместного имущества супругов. http://lexandbusiness.ru/view-article.php?id=7949; წილის დაყოფასთან დაკავშირებით იხ. ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 275.

ბებას.[64] წინარე საზოგადოებას შეუძლია დადოს გარიგებები.[65] მისი კრედიტორების წინაშე დამფუძნებლები პასუხს აგებენ პერსონალურად, როგორც სოლიდარული მოვალეები, მთელი თავიანთი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ.[66] წინარე საზოგადოების სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაციის შემდეგ, მისი სახელით განხორციელებული მოქმედებიდან წარმოშობილი ვალდებულებისთვის პასუხისმგებლობა გადადის რეგისტრირებულ სამეწარმეო სუბიექტზე.[67]

გერმანიაში საზოგადოება იურიდიულ უფლებაუნარიანობას იძენს საზოგადოების წესდების სათანადოდ ხელმოწერიდან და მოქმედებს არამარტო დამფუძნებელთა შორის ურთიერთობებზე, არამედ მესამე პირებთან ურთიერთობაშიც. ამდენად, საზოგადოების სახელით მესამე პირებთან დადებული გარიგებები ავტომატურად საზოგადოების ვალდებულებად მიიჩნევა და არ არის დამოკიდებული მის მოწონებაზე.[68]

აშშ-ში LLC-ის დაფუძნების პროცესი სახელმწიფოს მხრიდან მხოლოდ ფორმალური წინაპირობების კონტროლს ექვემდებარება, ამიტომ სადამფუძნებლო ხელშეკრულებაში ასახულია კომპანიის ფორმალური წინაპირობების დაკმაყოფილებისთვის საჭირო რამდენიმე მნიშვნელოვანი მონაცემი, მათ შორის, ინფორმაცია LLC-ის დამფუძნებლის შესახებ. თუმცა, აშშ-ში დამფუძნებელად ყოფნა ყოველთვის არ ნიშნავს რეგისტრაციის შემდეგ კომპანიის პარტნიორის სტატუსის მიღებას. აშშ-ში მიღებული პრაქტიკაა იურიდიული ფირმისათვის რეგისტრაციისთვის საჭირო მოქმედებების განხორციელების მინდობა, ანუ კომპანიის მომავალი პარტნიორი მიმართავს კონკრეტულ იურიდიულ ფირმას საზოგადოების დაფუძნებისათვის საჭირო იურიდიული დოკუმენტაციის მომზადებისა და კომპანიის რეგისტრაციისთვის სახელმწიფოსთან ურთიერთობის წარმართვის მოთხოვნით.[69] მაშასადამე, LLC-ის დამფუძნებელი (incorporator) შეიძლება იყოს იურიდიული ფირმა ან მისი თანამშრომელი, რომელიც არ წარმოადგენს LLC-ის მომავალ პარტნიორს. დამფუძნებელი ფორმალურად ქმნის LLC-ის, ამიტომაც აშშ-ში დამფუძნებლები ხშირ შემთხვევაში მხოლოდ ფორმალურ სტატუსს ატარებენ.[70]

კაპიტალის გაზრდის დროს წილის შეძენას ადგილი აქვს ძირითადად მაშინ, როცა საწესდებო კაპიტალი საკმარისი არ არის შპს-ის მიზნების მისაღწევად და პარტნიორები საერთო კრებაზე იღებენ გადაწყვეტილებას კაპიტალის გაზრდაზე. შპს-ის პარტნიორებს უფლება აქვთ თავიანთი წილების პროპორციულად მიიღონ მონაწილეობა კაპიტალის გაზრდაში, პარტნიორთა საერთო კრების მიერ დადგენილ ვადაში კაპიტალში შესაბამისი შენატანების სრული ოდენობით განხორციელებით. რომელიმე პარტნიორის მიერ აღნიშნული უფლების სრულად ან ნაწილობრივ გამოუყენებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობა წარმოიშვას.[71]

გერმანიაში, GmbH-ის კაპიტალის გაზრდისათვის, პარტნიორებმა გადაწყვეტილება უნდა მიიღონ არამარტო თავად კაპიტალის გაზრდის შესახებ,[72] არამედ განსაზღვრონ ასევე იმ პირთა წრე, ვინც დაშვებულია კაპიტალის გაზრდასთან დაკავშირებით.[73] ახალი წილების მისაღებად, ამჟამინდელ პარტნიორებთან ერთად დაშვებულ უნდა იქნან ახალი პარტნიორებიც.[74] პარტნიორთა მიერ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, კაპიტალის გაზრდის შედეგად წილის მიმღებებმა უნდა გააფორმონ წილის მიღების შესახებ ხელშერკულებები, რომლითაც ისინი კისრულობენ ახალი შენატანის შეტანის ვალდებულებასა და სხვა GmbH-ის პარტნიორობასთან დაკავშირებულ მოვალეობებს.[75]

---

64 ბაქაქური ნ., გელტერი მ., ცერცვაძე ლ. და ჯუღელი გ. (2019). საკორპორაციო სამართალი, სახელმძღვანელო იურისტებისთვის. თბილისი: გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), გვ. 56.

65 იქვე.

66 „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტი.

67 იქვე.

68 ბაქაქური ნ., გელტერი მ., ცერცვაძე ლ. და ჯუღელი გ. (2019). საკორპორაციო სამართალი, სახელმძღვანელო იურისტებისთვის. თბილისი: გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), გვ. 57.

69 ბურდული, ი., მახარობლიშვილი, გ. და მაღრაძე, გ. (2019). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საქართველოში: არსებული რეალობა და რეგულატორული დეფიციტი. თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 110-111.

70 იქვე, გვ. 113.

71 „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის 46-ე მუხლის მე-21 პუნქტი.

72 GmbHG § 53.

73 შეფერი, კ. (2019). სამართლის საწყისები: საზოგადოებათა სამართალი (მთარგ. მიგრიაული, რ.). (მე-5 გამოცემა). თბილისი: სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა. (ორიგინალი ნაშრომი გამოიცა 2018 წელს), გვ. 433-434, §35, ვნ. 57.

74 GmbHG § 55-ის Abs. 2.

75 შეფერი, კ. (2019). სამართლის საწყისები: საზოგადოებათა სამართალი (მთარგ. მიგრიაული, რ.). (მე-5 გამოცემა). თბილისი: სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა. (ორიგინალი ნაშრომი გამოიცა 2018

2.2. წილის შემდგომი შეძენა

პარტნიორის სტატუსის მოპოვება, როგორც აღინიშნა, შესაძლებელია უკვე არსებული შპს-ის წილის შეძენითაც. წილის შემდგომი შეძენა შეიძლება მოხდეს ნასყიდობის, ჩუქების, მემკვიდრეობის ან მეუღლეთა თანასაკუთრების საფუძველზე.

შპს-ის წილის ნასყიდობა და ჩუქება ფორმდება გარიგებითი სამართლებრივი აქტით, რომელზეც ვრცელდება გარიგების ნამდვილობის მომწესრიგებელი სამოქალაქო კოდექსის ნორმები. ხელშეკრულება იდება წერილობით. მართალია, კანონმდებლობით მისი სანოტარო წესით დამოწმება სავალდებულო არ არის, მაგრამ მხარეების მიერ ხელშეკრულების დასამოწმებლად ნოტარიუსისთვის მიმართვა მიღებული პრაქტიკაა. საქართველოს უზნაესი სასამართლოს დიდი პალატა თავის ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში განმარტავს, რომ **„პარტნიორის წილის (მიმოქცევადი უფლება) შემძენზე საკუთრების უფლებით გადასვლისათვის აუცილებელია პარტნიორებს შორის ნამდვილი შეთანხმება ანუ ურთიერთმფარავი ნების არსებობა და ამ უფლების კანონით დადგენილი წესით რეესტრში რეგისტრაცია"**.[76] წილზე უფლების გადასვლა უნდა დარეგისტრირდეს სამეწარმეო რეესტრში, რათა პარტნიორი ჩაითვალოს წილის კანონიერ მესაკუთრედ.

მართალია, საქართველოს კანონმდებლობა განამტკიცებს წილთა თავისუფალი გასხვისების პრინციპს, თუმცა, წილის გარიგებითი სამართლებრივი გზით შეძენის დროს, შემძენმა აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს, ხომ არ არსებობს წილის გასხვისების შეზღუდვები. ასეთი შეზღუდვები შეიძლება იყოს, მაგალითად, დანარჩენი პარტნიორების მიერ უპირატესი შესყიდვის უფლება, თანხმობა წილის გასხვისებაზე და შპს-ის წესდებით გათვალისწინებული სხვა შეზღუდვები.

შპს-ის წილის გასხვისების შეზღუდვა შეიძლება გამომდინარეობდეს წილზე მეუღლეთა თანასაკუთრებიდან.[77] მეუღლეთა საერთო საკუთრებაში, სხვა ქონებასთან ერთად, შეიძლება იყოს შპს-ში ერთ-ერთი მეუღლის წილიც, რომელიც შეძენილია რეგისტრირებული ქორწინების განმავლობაში.[78] თუ ერთ-ერთი მეუღლე შპს-ის პარტნიორია და წილი შეძენილია რეგისტრირებული ქორწინების განმავლობაში, ამ წილის გასხვისება მას შეუძლია მხოლოდ მეორე მეუღლის თანხმობით.[79] „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის თანახმად, მეუღლეები გამოდიან როგორც თანაპარტნიორები, ხოლო პარტნიორის უფლებამოსილებას (წილის მართვას) განახორციელებს ერთობლივად არჩეული მესამე პირი ან ერთ-ერთი მეუღლე.[80]

შპს-ის წილის მიღება შესაძლებელია ასევე მემკვიდრეობის გზით. ამ შემთხვევაში, დამატებით მოქმედებს მემკვიდრეობითი სამართალის ნორმები. გარდაცვლილი პარტნიორის (მამკვიდრებლის) წილი, როგორც არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, კანონისმიერი ან ანდერძისმიერი მემკვიდრეობის საფუძველზე, სრული მოცულობით გადადის მის მემკვიდრე(ებ)ზე.[81] მემკვიდრეები შპს-ის პარტნორებად მიიჩნევიან მხოლოდ სამეწარმეო რეესტრში მათი, როგორც შპს-ის პარტნიორის რეგისტრაციის მომენტიდან და არა სამკვიდროს ფაქტობრივად მიღებიდან.[82]

მემკვიდრეების მიერ პარტნიორის სტატუსის მიღების საკითხები წესრიგდება საზოგადოების წესდებაში, სადაც გამოხატული უნდა იყოს მამკვიდრებლის ნება მემკვიდრეების პარტნიორობის თაობაზე. მაგალითად, მხოლოდ კონკრეტული მემკვიდრე ან მემკვიდრეები შეიძლება გახდნენ პარტნიორები. რამდენიმე მემკვიდრის შემთხვევაში კი ერთ-ერთი მემკვიდრის, როგორც მემკვიდრეთა ჯგუფის წარმომადგენლმა განახორციელოს პარტნიორის უფლებები.[83] ამასთან, წესდებაში დაუშვებელია იმის მითითება, რომ გარდაცვლილი პარტნიორის წილის მიღება და, შესაბამისად, საზოგადოების წევრობა, შესაძლებელია მხოლოდ ანდერძისმიერი მემკვიდრის მიერ, რადგან სამოქალაქო კოდექსი ადგენს კანონისმიერ მემკვიდრეთა უფლებას, მიიღონ სავალდებულო წილი, რაც

წელს), გვ. 433-434, §35, ვნ. 57.

76 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის 2017 წლის 02 მარტის გადაწყვეტილება №ას-664-635-2016.

77 ნინიძე, თ. და ჭანტურია, ლ. (2002). მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი. თბილისი: სამართალი, გვ. 273.

78 სამოქალაქო კოდექსის 1158-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი.

79 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები სამოქალაქო საქმეებზე, 2002 წ., #2, გვ. 225.

80 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 31-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

81 ბურდული, ი., მახარობლიშვილი, გ. და მაღრაძე, გ. (2019). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საქართველოში: არსებული რეალობა და რეგულატორული დეფიციტი. თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 120.

82 იქვე.

83 იქვე, გვ. 122.

მათ თანაბრად ანიჭებს საზოგადოებაში პარტნიორობის უფლებას.[84]

შპს-ის წილი შეიძლება მიღებულ იქნეს მისი რეორგანიზაციის შედეგად. რეორგანიზაციის დროს ხდება როგორც ვალდებულებათა გადასვლის, ასევე რეორგანიზებულ იურიდიულ პირზე ქონებრივი და არაქონებრივი ხასიათის უფლებების გადაცემის (მათ შორის წილზე უფლებების) საკითხის გადაწყვეტა.[85] რეორგანიზაცია შეიძლება გარდაქმნით, შერწყმით და გაყოფით.[86] თავის მხრივ, შერწყმა შესაძლებელია მიერთებითა და გაერთიანებით, ხოლო გაყოფა – დაყოფით ან გამოყოფით.[87] გარდაქმნის დროს არსებული შპს-ს უფლებამონაცვლე ხდება ახალი საზოგადოება. სხვა ფორმით რეორგანიზებული შპს-ს პარტნიორები კი დებენ შერწყმის (გაერთიანების ან მიერთების) ან გაყოფის (დაყოფის ან გამოყოფის) ხელშეკრულებას, სადაც დეტალურად უნდა გაიწეროს რეორგანიზაციის შემდეგ წილების გადანაწილების წესი.[88] ახალ წარმოშობილ საზოგადოებაში უნდა განისაზღვროს პარტნიორის სტატუსის მქონე პირები, მათი წილების გადანაწილება და უფლებამოსილების ფარგლები.[89]

2.3. შპს-ს პარტნიორობის პერიოდი

პრაქტიკაში დიდი მნიშვნელობის მქონეა საკითხი იმასთან დაკავშირებით, თუ რა პერიოდში აქვს პირს შპს-ის პარტნიორის სტატუსი.

მოქმედი „მეწარმეთა შესახებ" კანონი არ შეიცავს სპეციალურ დათქმას პარტნიორის სტატუსის წარმოშობის ან შეწყვეტის მომენტის შესახებ, რის გამოც პრაქტიკაში შესაძლებელია წარმოიშვას გაურკვევლობა, მაგალითად, იმ შემთხვევებში: როდესაც მომავალმა პარტნიორებმა დადეს შეთანხმება, მაგრამ შპს ჯერ არ დაურეგისტრირებიათ; როდესაც პარტნიორისგან სხვა პარტნიორმა ან მესამე პირმა ნოტარიალურად შეიძინა წილი, მაგრამ ჯერ არ დაურეგისტრირებია; როდესაც წილი გადადის მემკვიდრეობით, მაგრამ მემკვიდრე პარტნიორად არ დარეგისტრირებულა; როდესაც წილი მეუღლეთა თანასაკუთრებაა, მაგრამ მხოლოდ ერთ-ერთი მეუღლეა პარტნიორად რეგისტრირებული; როდესაც პარტნიორი გაირიცხა შპს-დან პარტნიორთა კრებაზე, მაგრამ დავის დასრულებამდე ჯერ კიდევ პარტნიორად არის რეგისტრირებული.

წილზე საკუთრების უფლების გადაცემა ძალაში შედის წილის ახალი პარტნიორის სახელზე მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციით,[90] ხოლო წილზე საკუთრების უფლების მიღება წარმოშობს პარტნიორის სტატუსს. ამიტომაც, უნდა ჩავთვალოთ, რომ პირი პარტნიორის სტატუსს იძენს სამეწარმეო რეესტრში წილზე საკუთრების უფლების რეგისტრაციიდან, ანუ მისი პარტნიორად აღრიცხვიდან.

სწორედ მსგავს მიდგომას ითვალისწინებს გერმანული სამართალი. მიუხედავად იმისა, თუ რა გზით მოიპოვებს პარტნიორი წილზე საკუთრების უფლებას, გერმანიის შპს-ის სამართალი GmbH-თან მიმართებაში პარტნიორად განიხილავს სავაჭრო რეესტრში წარდგენილ პარტნიორთა სიაში აღნიშნულ პირს.[91] აღნიშნული იმას ნიშნავს, რომ წილიდან გამომდინარე უფლებამოსილების რეალიზება პარტნიორს შეუძლია პარტნიორთა სიაში მისი ასახვისა და ამ განახლებული სიის სავაჭრო რეესტრში რეგისტრაციის და არა წილის შეძენის მომენტიდან.[92] ამ წესიდან გამონაკლისს წარმოადგენს შემთხვევა, როდესაც ხდება პარტნიორის ტექნიკური ცვლილება (მაგალითად, როდესაც ქორწინების შედეგად პარტნიორის გვარი იცვლება), რომელიც არ იწვევს თავად პარტნიორის პიროვნების ცვლილებას. ასეთ შემთხვევაში, პარტნიორს შეუძლია გამოიყენოს თავისი წილიდან გამომდი-

---

84 ლილუაშვილი, გ. (2005). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (თეორია და პრაქტიკა). თბილისი: ჯისიაი. გვ. 221; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები სამოქალაქო საქმეებზე, 2003წ. #7, გვ, 1926.

85 Илюшина, М. Н. (2015). Сделки с долями в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью, учебное пособие. (2-е изд.). Москва: РПА Минюста России, с. 19.

86 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-144 მუხლის 1-ლი პუნქტი; მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 116.

87 იქვე; იხ. „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 61-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

88 მიგრიაული, რ. (2021). სამეწარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო. თბილისი: შპს „სეზანი", გვ. 124.

89 მიგრიაული, რ. (2018). სამეწარმეო საზოგადოების რეორგანიზაცია (სახელმძღვანელო მითითებები). თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 20.

90 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-51 მუხლის მე-51 პუნქტი; „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 143-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.

91 GmbHG § 16 Abs. 1.

92 ბურდული, ი., მახარობლიშვილი, გ. და მაღრაძე, გ. (2019). შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საქართველოში: არსებული რეალობა და რეგულატორული დეფიციტი. თბილისი: იურისტების სამყარო, გვ. 132.

ნარე უფლებამოსილება სავაჭრო რეესტრში ცვლილების რეგისტრაციამდეც.[93]

მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, თუ რეგისტრაციამდე მეწარმე სუბიექტის სახელით რაიმე მოქმედება შესრულდა, ამ მოქმედების შემსრულებლები და დამფუძნებლები აგებენ პასუხს კრედიტორების წინაშე.[94] ამდენად, უნდა დავასკვნათ, რომ საწარმოს შპს-ის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით დარეგისტრირებამდე მის დამფუძნებლებს ეძლევათ შესაძლებლობა, ისარგებლონ პარტნიორის გარკვეული უფლებებით, თუმცა პარტნიორის ყველა უფლებამოსილება ვერ ჩაითვლება წარმოშობილად. მაგალითად, შპს-ის რეგისტრაციამდე შეუძლებელია მისი წილის გასხვისება, ვინაიდან, წინარე საზოგადოების პირობებში, ჯერ კიდევ არ არსებობს შპს-ს წილი.

მემკვიდრეობის შემთხვევაშიც მემკვიდრეს რეგისტრაციამდე გარკვეული უფლებები გააჩნია. მემკვიდრეობითი სამართლის თანახმად, მამკვიდრებლის გარდაცვალდებისთანავე იხსნება სამკვიდრო,[95] ხოლო მემკვიდრეს ენიჭება უფლება, მართოს ეს სამკვიდრო.[96] შესაბამისად, მემკვიდრეს შეუძლია სამეწარმეო რეესტრისთვის მიმართვა წილის მმართველად რეგისტრაციის მოთხოვნით, აგრეთვე, მონაწილეობა მიიღოს პარტნიორთა კრებაში და ისარგებლოს წილის მმართველის ყველა უფლებით. თუ მემკვიდრეს არ აქვს მართვის უფლება მიღებული, მემკვიდრის მიერ პარტნიორთა კრებაში მონაწილეობაზე ნებართვის შესახებ გადაწყვეტილება შეიძლება მიიღონ შპს-ის დარჩენილმა (მოქმედმა) პარტნიორებმა.

პარტნიორის მიერ თავისი სტატუსის შპს-იდან გასვლით ან გარიცხვით დაკარგვის შემთხვევებში, მოქმედი კანონით პასუხგაუცემელია კითხვა, პარტნიორთა კრებაზე შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებიდან სამეწარმეო რეესტრში გასვლის ან გარიცხვის რეგისტრაციამდე გასულ ან გარიცხულ პარტნიორს აქვს თუ არა პარტნიორის სტატუსი. მითითებული ზოგადი წესის თანახმად, თუ გასვლა და გარიცხვა ხდება სასამართლო დავის გარეშე, პარტნიორი თავის სტატუსს კარგავს სამეწარმეო რეესტრში შესაბამისი რეგისტრაციის მომენტიდან. იმ შემთხვევაში კი, როდესაც პარტნიორის გარიცხვა ხდება სასამართლო გადაწყვეტილებით, პარტნიორი გარიცხულად ითვლება სასამართლოს შესაბამისი გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის მომენტიდან.[97] ამასთან, სასამართლოში დავის მიმდინარეობის დროს, დავის დასრულებამდე, საზოგადოების მოთხოვნის საფუძველზე პარტნიორს შეიძლება შეუჩერდეს ხმის ან სხვა არაქონებრივი უფლებები.[98] თუმცა პარტნიორს არ უნდა შეუჩერდეს ქონებრივი უფლებები.

93 იქვე, გვ. 133.

94 „მეწარმეთა შესახებ" კანონის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტი.

95 სამოქალაქო კოდექსის 1319-ე მუხლი.

96 სამოქალაქო კოდექსის 1421-ე მუხლი.

97 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 145-ე მუხლის მე-6 პუნქტი.

98 „მეწარმეთა შესახებ" კანონპროექტის 145-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.